

Anu Villmann

Esmaspäeval ja eile hommikul Pärnumaal nähtu-kogetu põhjal arvas president Toomas Hendrik Ilves, et siinkandis leidub enam kui küll põhjusi taas külla tulla.

Iseäranis meeltemööda olid riigipeale Tahkuranna valda rajatava Lottemaa mõte ja loomekeskus Maarja-Magdaleena gild. Need on paigad, mida ta sooviks uuesti väisata, eraviisiliselt ja ühes tütrega.

Et riigipea näib olevat sedasorti mees, kes paitab sõnadega siis, kui on põhjust, mitte niisama, tasub tema gildi ja Lottemaa idee kiitumise kõrval olla uhke Audru külmhoonel ja metallitootjal AQ Lasertoolil, sest nemadki avaldasid presidendile oma innovaativsusega muljet.

President vestles Pärnu Postimehega põgusalt eile hommikul Paikuse vallas Seljametsa külastuskeskuses, sealt edasi sõitis ta Sinti ja Vändrasse.

Pärnumaal nähtust-kogetust kõneldes ei saanud me kõige hää kõrval üle ega ümber kohaliku elu kitsaskohtadest. Näiteks tee-ehitajate hüljatud, pooleli olevast Via Baltica Pärnu ümbersõidust, mis Ilvesele igati tuttav transpordi tuiksoon, sest seda kaudu kulgeb ta kodutee Tallinna ja Abja-Paluoja vahel.

Sellistel kohalikkude elu tutvustavatel visiitidel nagu teie kahepäevane käik Pärnumaale näidatakse enamasti pidulikku pühapäevapalet, mitte argipäeva. Kes see ikka vabatahtlikult külalistele koristamata tube esitleda tahab!

Ometi ei saa hea näo tegemisel jätta märkamata Pärnu linna poolsõõrina ümbritsevat sea songermaad Via Baltica ümbersõidul, kus olukord on päris jube. Kuidas riik saaks sääraseid õnnetuid olukordi vältida?

Riik peaks oluliselt parandama seadusandlust, mis puudutab riigihankeid. Meie riigihankesüsteem vajab, ütleme, teistsugust lähenemist. Kui hankel vaadatakse ainult maksumust ja firmad pakuvad kõige madalamat hinda ning avastavad hiljem, et nad ei tule toime, tekivadki sellised probleemid.

Eks selliseid probleeme ole teisteski riikides olnud, aga enam ei ole. On eri viise, kuidas riigid on neid lahendanud.

Selge, et Pärnu ümbersõit on prioriteet, aga ta pole ainuke juhtum Eestis, kus on olnud riigihange ja kus võitja ei tule toime neis raamides, mis on ette nähtud. Lisanduvad lõputud vaidlustamised, mistõttu projektid jäävad aastateks teostamata.

Te isegi ilmselt ei vali enam Ärmalt Tallinna sõidul marsruuti, mis läheks Pärnu kaudu. Aega kulub ju nüüd siit sõites oluliselt rohkem.

Tavaliselt ma sõitsin üle Pärnu, aga praegu poleks see tee kõige meeldivam. Aga see (Via Baltica Pärnu ümbersõit, A. V.) on hädavajalik ja rahastatud projekt, mis kindlasti ära tuleb teha.

Ma loodan, et see õnnetu maanteelõik ei takista teil Pärnus ujumas käimast.

Ei, ma käin ikka Pärnus (Tervise Paradiisis, A. V.) ujumas. See ei jää otseselt ümbersõidu äärde.

Tutvusite esmaspäeval mitme Pärnumaad eesootava arendusprojektiga. Milline neist enim huvi tekitas?

Väga raske öelda. Nad on väga erinevad. Mu enda huvid ... No arvestades, kui suur Lotte sõber on minu tütar, eeldan, et mind veetakse sinna (Lottemaale Tahkuranna vallas, A. V.) üsna palju ja sageli, kui see valmis saab.

Veetakse? Kõlab, nagu lähete Lottemaale vastumeelselt?

Ta lihtsalt tirib mind, ma ei ole nii kiire kui tema.

Aga see on hästi kihvt projekt. Ja minu meelest üks parimaid asju, mis Eesti on maailmale andnud, on just kogu see Lotte kontseptsioon. Nii lugude kui kunsti poolest, mis nii hästi käsikäes käivad. Idee ehitada Lottemaa Leiutajateküla on geniaalne.

Eile ja täna kohtusite Pärnumaa omavalitsusjuhtidega, kus jututeemade hulgas oli nii kohalike omavalitsuste tulubaas kui haldusreform. Kas pooldate valdade ühendamist?

Ma olen korduvalt öelnud, et küsimus pole vallapiirides, vaid selles, kas meie kodanikud saavad riigis võrdselt teenindatud.

Kas riigiteenused, mille eest makse maksame, saab kätte nii, nagu peaks. Igaüks maksab oma protsendi tulumaksu, aga sageli on nii, et ühes kohas saad rohkem või paremini riiki tunda kui teises kohas. See on küsimus, mitte see, kuhu me mõne valla piiri tõmbame.

Eile väisasite Pärnumaa kutsehariduskeskustki. Uus ja uhke õppemaja jättis kindlasti väga hea mulje ...

(Küsimust katkestades.) Ma olen seal varemgi käinud. Seetõttu oli tõesti muljetavaldav näha, kui kaugemale see nii lühikese ajaga arenenud on.

Aga kuidas aidata meie noortel mõista, et juristide kõrval on Eestis vaja juuksureid ja keevitajaidki?

No ma usun, et nad tasapisi saavad aru, kui vaatavad tööturgu.

Just täna lugesin, kuidas Ants Sild kirjutas Postimehes, et meil jääb endiselt puudu nii kõige kõrgemal tasemel IT-harituteid, kes võivad leiutada Skype'e, kui heade kutseoskustega IT-inimestest. Kui me kutsehariduse tasemel ei oska arvuteid parandada ega üles seada, pole uue Skype'i leiutamisest suurt kasu.

Nii et mina soovitan inimestel mõelda, kuidas omandada just selline kutseharidus, mille järele on tänapäeval nõudlus. Ja IT-maailmas on nõudlust tõesti palju.

Aga teiselt poolt, jah, me vaatame, et Eestis on keevitajaid vähe. Keevitaja on Eestis üldse haruldane amet, sest vajadus keevitajate järele on palju suurem kui näiteks juristide järele. Mitte et mul midagi juristide vastu oleks. Juriste on üksnes liiga palju, keevitajaid vähe.

Aasta ettevõtja väljakuulutamisel rõhutasite, et meie väljapääs on toota hästi ja kiiresti ning rahuldada üha paindlikumalt turu muutuvaid vajadusi. Kas Pärnumaa ettevõtjatega tutvudes leidsite, et ettevõtjad juba toimivadki nii?

Just nimelt. Nägin, kuidas Audrus (metallitootja AQ Lasertool, A. V.) toodeti ühelt poolt kogu maailmas suhteliselt keerulisi konstruktsioone ja teisalt tehti seda väga kiiresti. Mitte selles mõttes, et lohakalt, vaid suudetakse toota nii, et teine pool saab vajaliku õigel ajal kätte ning kõik on kontrollitud.

Mulle seletati seal, kuidas Saksamaa partnerid ei saanud aru, et meie siin kinnitame kõike digiallkirjaga. Saksamaal ollakse harjutud käsitsi allkirjadega. Aga lõpuks sakslased mõistsid, et digiallkirjaga saab tellimused palju kiiremini kätte. Allkiri on kvaliteedikontrolli puhul vajalik, aga andes selle arvuti teel, liiguvad asjad veel kiiremini.

Innovaatiliselt arendatakse praegu Läänemere kalandust. Näiteks Audru külmhoones nägin, kuidas tehakse kala turulejõudmine nüüdisaegsemaks. See on ju hea näide innovaatilisusest.

Kui nüüd innovaatilisuse juurest jõuda loova ettevõtluse ehk Maarja-Magdaleena gildi juurde, mida eile samuti külastasite, siis millise sõnumi te seal kogetu põhjal edasi

annaksite?

Minu sõnum: tehke veel!

Eile oli üldse väga kihvt päev: ühelt poolt näed, mida siin innovaatsiliselt tehakse, ja teisalt inimesed, kes teevad küll asju innovaatsiliselt, ent saavad aru, kus on nende juured. Ja kuidas meie kiires plastmassilises maailmas teha asju ise ja käsitsi, olgu selleks näiteks keraamika või midagi muud.

Kas leidsite endale midagi, mille pärast Pärnumaale tagasi tulla?

Konkreetselt siin (Paikusel, Audrus, Pärnus, A. V.) väga palju. Ma proovin külastada ka ette valmistamata kohti, sest nii on palju toredam kuhugi sisse hüpata.

Näiteks toosama käsitöögild, kindlasti lähen oma tütrega sealsesse nukkude tuppa. Kuna mu tütar valmistab ise nukkusid, siis seal võiks ta midagi juurde õppida. 100protsendilise kindlusega lähen sinna õige varsti. Aitan tütart nukkude õmblemisel.

Te oskate õmmelda?

Vahel ta ei jõua nõela paksust ja tihedast materjalist läbi torgata ja mina pean teda siis aitama.

Oma kuuete nööbi õblemisega saaksite hakkama?

See pole üldse mingi probleem. Ma õppisin kuueaastaselt õblema, kui tahtsin oma väikevennale mõmmid teha.